

การจัดการเรียนการสอนสภาพจริงที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

Effect of Authentic Learning on the Identify of First-year Bachelor Students of the Nursing
Science Program at Boromarajonani College of Nursing, Chainat

ดวงใจ เกริกชัยวัน^{1*} และสุภาณี คลังฤทธิ์²

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท 17000,

²วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

E-mail : bungchainat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนสภาพจริงที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ (การบริการ ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์) ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท 3 ด้าน คือ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการต่ออัตลักษณ์นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน และผู้รับบริการ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงรายวิชา มนุษย์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อ การพัฒนามนุษย์ และแบบสอบถามพฤติกรรมทำให้การดูแลด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ในการประเมินอัตลักษณ์ นักศึกษาพยาบาล มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความ แปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ภาพรวมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท มี ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 จัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจิตบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 จัดอยู่ในระดับมาก ด้านการคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 จัดอยู่ในระดับมาก และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 จัดอยู่ใน ระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ ต่ออัตลักษณ์นักศึกษาทั้งภาพรวมและ รายด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : จิตบริการ การคิดวิเคราะห์ การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม

Abstract

This research was aimed to study the effect of authentic learning on the identity of humanized health service-for first-year students in the Bachelor of Nursing Science Program in 3 aspects, service mind, critical thinking, and participation of clients. Self evaluation of students', instructors', and clients' opinion on the identity of students were compared. The study consisted of 50 first-year Nursing students, 6 instructors, and 50 clients. The authentic learning program in Man Environment and Health, Social Studies for Human Development and a questionnaire in humanized health care service for assessing Nursing students' identity were used as study tools. A 5-point scale was used with reliability value of 0.89. Data was analyzed with computer software for frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way ANOVA. Results indicated that, the overall, identity of students of Boromarajonani College of Nursing, Chainat was at high level of 4.28 (SD = 0.40). The individual aspect analysis found, students' service mind was high at 4.49 (SD = 0.38), critical thinking was also in high level at 4.03 (SD = 0.54), and participation of clients was in high level at 4.19 (SD = 0.61). Comparison of students', instructors' and clients' opinions on the students' identity showed no significant difference, both in overall and individual aspect.

Keywords : service mind, analytical thinking, participation of clients

1. บทนำ

วิทยาลัยในสถาบันพระบรมราชชนกมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนก ตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ด้วยการนำแนวคิดของสุขภาพแนวใหม่และศาสตร์ทางสังคมและความเป็นมนุษย์ (Social Science & Humanity) บูรณาการเข้าสู่การศึกษาตลอดหลักสูตร เป้าหมายเพื่อการสร้างคนที่มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ (สถาบันพระบรมราชชนก, 2554ข) มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่นๆไปใช้ในการปฏิบัติงานในระบบสุขภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในภาวะสุขภาพดี เจ็บป่วย จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต สามารถพัฒนาศักยภาพประชาชนให้สามารถดูแลและพึ่งตนเองเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีความเข้าใจมนุษย์ รับรู้และยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จนเกิดความเข้าใจและเคารพ

คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (วิชัย โปษยะจินดา, 2546) การจัดการเรียนการสอนดังกล่าว มีกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงใช้สถานการณ์จริงของผู้รับบริการหรือชาวบ้าน สอนให้นักศึกษารู้จักคิด รู้จักหาความรู้ และคำตอบด้วยตนเอง ให้เข้าใจมิติทางสังคมหรือบริบทชีวิตของคนในชุมชน ทำให้การคิดและมุมมองของนักศึกษาขยายขอบเขตที่กว้างขึ้น เข้าใจอาณาจักรการเรียนรู้ในโลกที่มี 2 หมวดยิ่งใหญ่ คือมีความรู้สำเร็จโดยเรียนจากการศึกษาของผู้อื่นที่มีการประมวลเป็นหนังสือ ตำราต่างๆ เช่นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ทฤษฎี และหลักการต่างๆ ส่วนการเรียนรู้ที่สองคือการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง รับรู้และทำความเข้าใจวิเคราะห์และสร้างข้อสรุปที่เป็นความคิดรวบยอด กระบวนการเรียนรู้

ความรู้ความเข้าใจที่ได้จะเกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตัวเองจึงเกิดความคิด ความ

เข้าใจที่คมชัด เช่น เรียนจากการสังเกต ประมวลข้อสังเกต คิด ทดลองกระทำ ไม่สำเร็จตั้งต้นใหม่ (สุริยะ วงศ์คงคาเทพ, 2548ก) ดังนั้น การเรียนจึงต้องผสมผสานระหว่าง 2 ด้าน โดยเริ่มจากเรียนเพื่อให้เข้าใจผู้รับบริการ เรียนด้วยการเปิดตาหู เห็นทุกข เรียนหลักการบางอย่างให้รู้จักชีวิตจริง และมองอะไรด้วยความคิดที่สุ่ม รอบคอบ ไม่ด่วนสรุปด้วยความคิดของตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในแง่การพัฒนาตนเอง การเข้าใจตนเอง และการเข้าใจชีวิตจริงของคนอื่น (สถาบันพระบรมราชชนก, 2550ก) การเรียนรู้ให้เข้าใจชีวิตจริงของคนอื่น เป็นการพัฒนาลักษณะของผู้เรียนให้มีมุมมองตามความเป็นจริงซึ่งขึ้นกับทัศนคติของผู้มอง การเรียนการสอนเริ่มต้นจากการเรียนรู้คคิขของตนเอง เห็นกรอบของตนเอง เข้าใจตนเองที่มีความคิด มีอารมณ์ ความรู้สึก ความคุ้นเคย การมุ่งสู่เป้าหมายของตนเอง เช่น ทำงานเพื่อบรรลุภารกิจที่อาจารย์มอบหมาย กระบวนการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ได้คิด มองเห็นตนเอง และเข้าใจคนอื่นตามสภาพการณ์ที่แต่ละคนเผชิญ ทำให้เกิดความรู้ลึกซึ้งอยากเรียนรู้เพิ่ม แสวงหาความรู้อย่างอิสระได้ด้วยตัวเอง

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาทจึงจัดโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนสภาพจริง(Authentic Learning)สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ในรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, 2554 ก) และภาคการศึกษาที่ 2 ในรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, 2554ข) เพื่อปรับมุมมองหรือทัศนคติของนักศึกษาที่มีผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของนักศึกษา ให้มีคุณลักษณะคือ “บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” ที่ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะเด่น (SAP) คือ การมีจิตบริการ (Service Mind) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การคำนึงถึงสิ่งที่ผู้ป่วยต้องการ

และการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม (Participation of clients) (สถาบันพระบรมราชชนก, 2554ข)ซึ่งวิทยาลัยถือว่าเป็นภาระสำคัญที่ควรปลูกฝังให้นักศึกษามีการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ตามอัตลักษณ์ที่กำหนดตั้งแต่เรียนในชั้นปีที่ 1 คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงในรายวิชาดังกล่าวจะสามารถพัฒนาให้นักศึกษามีอัตลักษณ์ตามที่วิทยาลัยกำหนดได้บางส่วนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 3 ด้าน คือ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ

3. อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ 1) นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 1 และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 คน 2) อาจารย์ผู้สอนรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 1 และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 6 คน และ

3) ผู้รับบริการหมู่ที่ 5 อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท จำนวน 50 คน ที่เป็นกรณีศึกษาที่ให้นักศึกษาได้ศึกษา จำนวน 15-18 ครั้งในรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนาคน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการจัดการ

เรียนการสอนสภาพจริงในรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนาคน และแบบประเมินอัตลักษณ์นักศึกษาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนสภาพจริง เป็นแบบถามพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ที่ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะเด่น (SAP) คือ การมีจิตบริการ (Service Mind) จำนวน 6 ข้อ การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) จำนวน 4 ข้อ การคำนึงถึงสิ่งที่ผู้ป่วยต้องการและการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม (Participation of clients) จำนวน 2 ข้อ ปรับมาจากคู่มืออัตลักษณ์ ของสถาบันพระบรมราชชนกเพื่อให้เหมาะสมกับการวัดในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้นๆ นำไปทดสอบกับวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่มีการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงในชั้นปีที่ 1 เช่นเดียวกับวิทยาลัยได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยจากสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยชี้แจงการพิทักษ์สิทธิกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในการให้สิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมการทำวิจัยโดยได้รับความยินยอม และการพิทักษ์สิทธิ์เกี่ยวกับคำตอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะไม่มีผลต่อผู้ตอบ คำตอบจะเสนอในภาพรวม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1) เลือกพื้นที่ในการศึกษา

2) ออกแบบการจัดการเรียนการสอนสภาพจริง
3) เตรียมนักศึกษาก่อนลงศึกษาสภาพจริงด้วยการปรับทัศนคติด้วยกิจกรรมการสังเกต และสัมภาษณ์เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความคิดของตนเองกับความจริงที่ปรากฏ 4) นักศึกษาลงศึกษาในพื้นที่กับผู้บริหารที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 2 รายวิชาจำนวน 15-18 ครั้ง
5) นักศึกษานำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มย่อยชี้ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเลือกนำเสนอข้อมูลในกลุ่มใหญ่ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, 2554ก) โดยมีอาจารย์สรุปและเชื่อมโยงการเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ประจำกลุ่มจะประเมินอัตลักษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคลและให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารที่เป็นกรณีศึกษาให้อาจารย์ประจำกลุ่มที่ได้รับการอบรมวิธีการใช้แบบสอบถามได้ถูกต้องเก็บข้อมูลกับผู้บริหารที่เป็นกรณีศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance)

4. ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท มีการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ในรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ในภาคการศึกษาที่ 1 และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนาคน ในภาคการศึกษาที่ 2 การจัดการศึกษาในรายวิชาดังกล่าววิทยาลัยมีแนวคิดการสอนที่เน้นหัวใจความเป็นมนุษย์ เน้นการจัดการศึกษาที่อยู่บนรากฐานของความเข้าใจความเป็นมนุษย์ การเรียนการสอนจึงมิได้มุ่งสอน

เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจการดำรงชีวิตของคน โดยจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่อการสร้างทัศนคติและวิจักษณ์ฐานที่มุ่งเข้าใจคุณค่าความเป็นมนุษย์และความเป็นชีวิตของบุคคล ซึ่งมีพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การเรียนรู้ ภายใต้สภาวะแวดล้อมและบริบทของตนเอง (สาธิตา เมธนาวันและสุริยะ วงศ์คงคาเทพ, 2550) การเรียนรู้จากสภาพจริงไม่ใช่เพียงแค่รูปแบบการให้ผู้เรียนไปเห็นชุมชนจริงหรือใช้ชุมชนเป็นฐานการฝึกภาคปฏิบัติเท่านั้น แต่ต้องเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ วิจักษณ์ฐาน และการเรียนรู้จากภายในของตัวนักศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาให้มีคุณลักษณะ การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ที่ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะเด่น (SAP) คือ การมีจิตบริการ (Service Mind) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การคำนึงถึงสิ่งที่ผู้ป่วยต้องการ และการให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม (Participation of clients) (สถาบันพระบรมราชชนก, 2554ข) จากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงในรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ และรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนาคน เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 50 คน เป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 46 คน มีอายุ 18-25 ปี อายุเฉลี่ย 19.56 ปี อาจารย์ผู้สอนรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคน จำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 4 คน อายุ 42-59 ปี อายุเฉลี่ย 49.17 ปี และผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 50 คน เพศชาย 18 คน เพศหญิง 32 คน อายุ 36-76 ปี อายุเฉลี่ย 62.18 ปี ใช้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมในการดูแลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในการประเมินอัตลักษณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษา, อาจารย์ผู้สอน และผู้รับบริการต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษา

พฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์	$\bar{X}$	SD	ระดับ
จิตบริการ	4.49	0.38	มาก
1 ให้บริการด้วยความเต็มใจโดยเข้าใจผู้อื่นตามเงื่อนไขที่เฉพาะของบุคคลนั้นๆ ขอมรับในความคิด พฤติกรรม และความเป็นตัวคนของผู้รับบริการไม่ใช่ความคิดของตนเองไปตัดสิน	4.28	0.54	มาก
2 ให้บริการ หรือกระทำกิจกรรมต่างๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	4.50	0.58	มาก
3 ดูแลหรือให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความใส่ใจในปัญหาและความทุกข์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา บริบท และความต้องการของผู้รับบริการ	4.24	0.65	มาก
4 สื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร ด้วยน้ำเสียงสุภาพ นุ่มนวล มีสีหน้ายิ้มแย้ม พุดคุยสวดกับผู้รับบริการ	4.68	0.54	มากที่สุด
5 ไม่แสดงท่าทีรังเกียจ หรือพุดจาจุกหมั่นหรือดูถูกผู้รับบริการ	4.80	0.42	มากที่สุด
6 รับฟังปัญหา ให้การช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความรักและความเมตตา เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้บอกเล่า ระบายความรู้สึกความคับข้องใจ	4.42	0.55	มาก
การคิดวิเคราะห์	4.03	0.54	มาก
7 มองความจริงตามความเป็นจริงของโลก ของชีวิต เพื่อประเมินสภาพการณ์ตามความจริงอย่างเป็นระบบ	4.16	0.62	มาก
8 รวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง	3.98	0.69	มาก
9 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ	4.06	0.67	มาก

บนฐานข้อมูลจริงของผู้รับบริการ			
10 เชื่อมโยงความรู้วิชาการเข้าสู่การแก้ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ	3.92	0.71	มาก
การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม	4.19	0.19	มาก
11 ให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว	4.24	0.65	มาก
12 คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการในแก้ไขปัญหาด้วยความใส่ใจในปัญหาและความทุกข์ ยอมรับพฤติกรรมของผู้รับบริการ และ หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน	4.14	0.68	มาก
รวม	4.28	0.40	มาก

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม แสดงความคิดเห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ส่งผลการพัฒนาอัตลักษณ์ ในภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 มีอัตลักษณ์ด้านจิตบริการในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 รองลงมาคืออัตลักษณ์ด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษา จำแนกรายด้าน

	นักศึกษา		อาจารย์		ผู้รับบริการ	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
จิตบริการ	4.45	0.38	4.53	0.31	4.48	0.44
การคิด	3.97	0.57	4.03	0.52	4.09	0.54
วิเคราะห์						
การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม	4.10	0.65	4.29	0.59	4.19	0.57
รวม	4.23	0.41	4.32	0.37	4.30	0.42

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มนักศึกษา กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษา

กลุ่ม	$\bar{X}$	SD	F-test	p-value
นักศึกษา	4.23	0.41	0.69	0.503
อาจารย์ผู้สอน	4.32	0.38		
ผู้รับบริการ	4.30	0.42		

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

5. การอภิปรายผล

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ส่งผลการพัฒนาอัตลักษณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การออกแบบกระบวนการเรียนรู้จะส่งผลให้นักศึกษาเข้าใจชีวิตจริงของคนอื่น เป็นการพัฒนาคูณลักษณะของนักศึกษาให้มีมุมมองตามความเป็นจริง ซึ่งขึ้นกับทัศนคติของผู้มอง การเรียนการสอนเริ่มต้นจากการเรียนรู้อคติของตนเอง เห็นกรอบของตนเอง เข้าใจตนเองที่มีความคิด มีอารมณ์ ความรู้สึก ความคุ้นเคย ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นการปรับวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาจากเดิมที่เรียนเพื่อมุ่งหาคำตอบมาให้อาจารย์ ยึดอาจารย์ ยึดตำรา ไม่เห็นประโยชน์แท้จริงของการเรียนรู้ เรียนรู้เพียงเพื่อให้สำเร็จการศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ เห็นคุณค่าของความรู้จริงๆ และเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สุริยะ วงศ์คงคาเทพ, 2548ข) การ

จัดกระบวนการเรียนรู้ วิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องราวชีวิตกับผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 9 - 10 ครั้งในรายวิชามนุษย์ สังแวดล้อม และสุขภาพ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, 2554 ก) และจำนวน 6 - 8 ครั้งในรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท, 2554 ข) นักศึกษาจะมีความคุ้นเคยและผูกพันกับผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาเป็นเสมือนญาติพี่น้อง สามารถรับฟังความรู้สึก ความคับข้องใจ จัดให้มีอาจารย์ประจำกลุ่มคอยชี้แนะแนวทาง และประเด็นการเรียนรู้ให้เข้าใจสภาพแวดล้อม และบริบทของผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาตามความเป็นจริง และมีการกระบวนการนำเสนอข้อมูลประเด็นการเรียนรู้หน้าชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เห็นข้อมูลตามความเป็นจริง เกิดการยอมรับในความคิด พฤติกรรม และความเป็นตัวตนของผู้รับบริการ โดยไม่ใช้ความคิดของตนเองไปตัดสิน นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนจะกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าใจพฤติกรรมของผู้รับบริการตามสภาพปัญหาที่ผู้รับบริการดำเนินชีวิตอยู่ นักศึกษาจึงมีพฤติกรรมทำให้ผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษามีส่วนร่วมในการให้ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมรับฟังข้อมูลของผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาในการดูแลตนเอง ครอบครัว ตั้งแต่การศึกษาข้อมูลที่กรณีศึกษาประเมินภาวะสุขภาพตนเอง การแสวงหาการดูแลสุขภาพ การตัดสินใจ ลองผิดลองถูกในการดูแลสุขภาพ นักศึกษายอมรับพฤติกรรมการแก้ไขปัญหามาและเข้าใจความทุกข์ของผู้รับบริการตามสภาพความเป็นจริงของผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 อาจมีความคิดและประสบการณ์เดิมของตนเองจึงทำให้บางครั้งอาจคิดและตัดสินใจตามพื้นฐานความรู้สึกลึกซึ้งของตนเอง กระบวนการประเมินจึงไม่อยู่ในระดับสูงมาก ประกอบกับนักศึกษายังมีประสบการณ์ชีวิตของตนเองค่อนข้างน้อย และยังไม่ได้ศึกษาในหมวดวิชาชีพทางการ

พยาบาล ซึ่งจะเริ่มเรียนในชั้นปีที่ 2 จึงอาจทำให้การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมจึงอาจยังทำไม่ได้ดีเท่าที่ควร นอกจากการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นฐานของนักศึกษาที่มาเรียนพยาบาลจะมีความรัก ความเมตตา ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเป็นพื้นฐานเมื่อวิทยาลัยมีการปลูกฝังให้นักศึกษาเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นักศึกษาจึงแสดงพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่ออัตลักษณ์ ของนักศึกษาทั้งในภาพรวม และจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตบริการ ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม พบว่าทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นต่ออัตลักษณ์ของนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงว่าทั้งนักศึกษา อาจารย์ และผู้รับบริการมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการแสดงออกถึงการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษาที่คล้ายกัน เนื่องจากวิทยาลัยมีการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ จากการเรียนในห้องเรียน ฟังอาจารย์บรรยายเปลี่ยนเป็นการเรียนตามสภาพจริงในชุมชน เป็นการสอนที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง) ซึ่งนักศึกษาต้องเข้าไปคุยกับผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาด้วยตนเอง นักศึกษาต้องเรียนรู้ในการเก็บข้อมูลในประเด็นที่กำหนด เนื้อหาสาระและการตั้งประเด็นคำถามต้องมาจากตัวนักศึกษาเอง ทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูล ควบคู่ไปกับการปรับทัศนคติ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาความจริงทำให้นักศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สาธิตา เมธนาวันและอลิสา ศิริเวชสุนทร, 2553ก) และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อยโดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มคอยชี้แนะการไม่นำความคิดของตนหรือประสบการณ์เดิมของตนไปตัดสินข้อมูลของผู้รับบริการ ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลตามความเป็นจริง เข้าใจความคิดของผู้รับบริการ เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่อัตลักษณ์การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา (สาธิตา เมธนาวันและอลิสรา ศิริเวชสุนทร, 2553ข). และจากการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาต้องเข้าไปคุยกับผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาด้วยตนเองจำนวน 15-18 ครั้งทำให้ผู้รับบริการสามารถประเมินอัตลักษณ์ของนักศึกษาจากพฤติกรรม การแสดงออกด้านจิตบริการ การคิดวิเคราะห์ และการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ที่แสดงออกถึงการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของนักศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการศึกษาสภาพจริง (Authentic Learning) และจัดให้มีกิจกรรมการส่งเสริมให้สำหรับนักศึกษา อย่างต่อเนื่องทุกชั้นปี เพื่อสร้างอัตลักษณ์บัณฑิตให้มีคุณลักษณะการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ หล่อหลอมให้นักศึกษาคำนึงการเคารพศักดิ์ศรีผู้รับบริการ ส่งผลต่อการทำงานการพยาบาลด้วยความเข้าใจผู้รับบริการมากขึ้น

7. บทสรุป

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงเพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่ส่งผลการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษา ที่ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะเด่น (SAP) คือ การมีจิตบริการ (Service Mind) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical

Thinking) และการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม (Participation of clients)

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ อาจารย์วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกที่ร่วมการจัดทำคู่มืออัตลักษณ์บัณฑิตจากสถาบันพระบรมราชชนก ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีอัตลักษณ์ ขอบขอบคุณอาจารย์ นักศึกษา และผู้รับบริการที่เป็นกรณีศึกษาหมู่ที่ 5 ตำบลชัยนาท อ.เมือง จ.ชัยนาท และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ที่ให้วิทยาลัยใช้พื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงไปเรียนรู้ชีวิตจริง รวมถึงการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

9. เอกสารอ้างอิง

- วิชัย โปษะจินดา. (2546). สุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. เอกสารประกอบการบรรยาย. เอกสารอัดสำเนา.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท.(2554ก). ประมวลรายวิชามนุษย์ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ. เอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน. เอกสารอัดสำเนา
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท.(2554ข). ประมวลรายวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์. เอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน. เอกสารอัดสำเนา
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2550ก).การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กรุงเทพฯ: กองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส).

สถาบันพระบรมราชชนก. (2554ข). คู่มือการดำเนินการ
เพื่อให้เกิดอัตลักษณ์บัณฑิตสถาบันพระบรม
ราชชนก.นนทบุรี : สถาบันพระบรมราชชนก.
สาธิตา เมธนาวัน และ สุริยะ วงศ์คงคาเทพ
(บรรณาธิการ). (2550). ด้นแบบการสอน
แบบบูรณาการ. นนทบุรี : สถาบันพระบรม
ราชชนก.

สาธิตา เมธนาวันและอลิสรา ศิริเวชสุนทร. (2553ก).
รายงานการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง.
วิจัยชุมชนเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ความเข้าใจมนุษย์ ลำดับที่ 4. กรุงเทพฯ : องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สาธิตา เมธนาวันและอลิสรา ศิริเวชสุนทร. (2553ข).
รายงานการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาของ
วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก.
วิจัยชุมชนเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่
เน้นความเข้าใจมนุษย์ ลำดับที่ 5 . กรุงเทพฯ :
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สุริยะ วงศ์คงคาเทพ. (2548ก). มนุษย์และองค์
ประกอบของมนุษย์. เอกสารประกอบการ
บรรยาย. เอกสารอัดสำเนา.

สุริยะ วงศ์คงคาเทพ. (2548ข). ความสัมพันธ์
ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. เอกสาร
ประกอบการบรรยาย. เอกสารอัดสำเนา.